

ההיטלים בהובלה הימית

זאב תלם

לעתים קרובות יבואנים ויצואנים אשר מקבלי הצעות מחיר להובלה ימית מקבלים חיובים עבור הוצאות נוספות. בד"כ החיובים המשמעותיים ביותר הם עבור ההיטלים השונים.

רוב ההיטלים הללו נגבים לכיסוי עלויות שונות אחרות שנגרמות למובילים (בנוסף לעלות הבסיסית של הובלת מטען ממוצא ליעד). גביית היטלים אלה הם נוהג מקובל בעסקי ההובלה הימית אבל אנשים שלא מצויים בענף לא מודעים לכך ולא תמיד מבינים עבור מה נגבים היטלים אלה.

בכתבה לפניכם פירוט של היטלים רבים. אלה לא כל ההיטלים. אני לא מאמין שיש רשימה מושלמת של היטלים. חברות ספנות מטילות היטלים חדשים לעתים קרובות למדי וקשה לערוך רשימה מלאה של כולם.

לפני כמה עשרות שנים היה בענף ההובלה הימית מושג הנקרא "קונפרנס ימי". זו הייתה התאגדות של בעלי אוניות בקווים מסוימים שהציעו את אותו מחיר והתחרו על שירות. בתקופה ההיא היה נוהג שקונפרנס שרוצה להטיל היטל נפגש עם כל הקשורים לענף ומסביר את הצורך בהיטל. היום המצב שונה לחלוטין וחברות הספנות מטילות היטלים ללא הסברים כמעט.

ועדיין, אני מאמין שהסקירה להלן מכזה את רוב ההיטלים. ברצוני להדגיש שאין אין בסקירה הזו הצדקה שלי לגביית ההיטלים השונים. כאמור היא גם לא מכסה את ההיטלים כולם. חלק מההיטלים בסקירה לא קיימים בארץ וחלק כן. יתכנו גם שמות שונים מאלה המוזכרים להלן.

צריך להבדיל בין היטלים לבין הוצאות נוספות. היטל (surcharge) היא הוצאה המשולמת לחברת ההובלה – נחשבת כחלק מדמי ההובלה. לעומת זאת אגרה או דמים (fee) היא הוצאה שלא תמיד משולמת לחברת ההובלה ולא נחשבת כחלק מדמי ההובלה. למשל: אגרת תקשורת, דמי שידור, דמי מחשוב, שער עולמי חדש וכיוצא בן אגרות ולא היטלים. סקירה שלי זו עוסקת בהיטלים ולא באגרות.

להלן סקירת רוב ההיטלים הנהוגים כיום בהובלה ימית בעולם:

BAF – Bunker Adjustment Factor

היטל זה הידוע כ"היטל דלק" נועד לכסות את עלות הדלק שנגרמו למוביל הימי. עלויות הדלק הן המרכיב הגדול ביותר בעלויות התפעול של חברות הספנות, כאשר חלק מההערכות מציינות אותו בכמעט מחצית מסך ההוצאות המשתנות בתפעול של אנייה.

מחירי הדלק כפופים לגחמות של השוק, ונוטים לתנודות תכופות ולעיתים קרובות מציגים תנודתיות קיצונית. תעריפים חוזיים המסופקים על ידי המובילים תקפים בדרך כלל לתקופה מסוימת (בד"כ שנה), והם מבוססים על עלויות הדלק הקיימות והערכותיהן לשנה הקרובה, מה שבתורו הופך את המובילים לחשופים לסיכון של עלויות גדולות ובלתי צפויות בעלויות הדלק. לעובדה זו השפעה פוטנציאלית על תזרים המזומנים והרווחיות של הספקים.

© כל הזכויות שמורות לזאב תלם

אין להעתיק, לשנות, לפרסם, לשרד, להעביר, למכור, להפיץ או לעשות שימוש מסחרי או אחר כלשהו, בתוכן המאמר או חלק ממנו אלא בהיתר מפורש ובכתב מזאב תלם.

המידע במאמר זה הוא לצרכי מידע בלבד ואינו בא להחליף כל מידע ו/או פרסום רשמי. על זאב תלם לא תחול כל אחריות, ישירה או עקיפה עקב טעויות או נזקים העלולים להיגרם כתוצאה משימוש במידע המופיע במאמר זה.

כדי לכסות את הסיכון הזה, המובילים נוהגים לגבות גובה סכום מסוים כגורם התאמת מחירי הדלק שבעצם בא לפצות את בעל האנייה בגין התייקרות במחירי הדלקים. גובה ההיטל תלוי בעיקר במחירי הנפט הממוצעים. היטל זה ידוע גם כ-Fuel Adjustment Factor (FAF)

BAS – Basic Ocean Freight

מחיר ההובלה הימית הבסיסי מנקודת מוצא לנקודת יעד. זהו המחיר עליו יתווספו ההיטלים השונים. ה-BAS שונה לרוב מלקוח ללקוח, בהתאם לגורמים כגון סוג המטען, אופי הסחורה, נפחי המכולות הכוללים שהלקוח שולט בהם, סדירות ועקביות של זרימת המטען וכיוצא ב.

מחיר ההובלה כפוף גם לדינמיקת השוק של ביקוש והיצע, כמו גם לרמות התעריפים הנקובות על ידי התחרות.

BARS – Basic Service Rate Additional

החייב שגובות חברות הספנות מהיבואנים עבור מטעני LCL לרבות דמי הנמל, הובלה למחסן פריקה לאחר מיון ואחסנה של הסחורה ולבסוף העמסה על רכב שאוסף את הסחורה למסירה לקונה.

CAF – Currency Adjustment Factor

היטל זה הידוע גם בשם CAS-Currency Adjustment Surcharge, בא לכסות את המוביל על הפסד כאשר המטבע בו מחויב ההובלה ירד משמעותית. על מנת לפצות על הפסד, בעל האונייה יעביר את ההפסד ללקוחותיו על ידי הטלת היטל זה.

CIC – Container Imbalance Charge

Container Imbalance Surcharge. לפעמים נקרא ההיטל גם Container Imbalance Surcharge. לפעמים נקרא ההיטל גם Container Imbalance Surcharge. לפעמים נקרא ההיטל גם Container Imbalance Surcharge. לפעמים נקרא ההיטל גם Container Imbalance Surcharge. לפעמים נקרא ההיטל גם Container Imbalance Surcharge.

EBS – Emergency Bunker Surcharge

היטל דלק חירום. זהו הוא היטל נוסף על הובלה ימית, אשר בדרך כלל משולם במטבע בו משולמת ההובלה הימית. במשלוחים על בסיס collect, ההיטל אמור להיות משולם על ידי הנשגר.

היטל זה אמור להיות זמני כדי לפצות על העלות העולה כאשר מחיר הנפט הגולמי הבינלאומי עולה במהירות, וחברת הספנות מרגישה שהיא חרגה מהיכולת שלה.

ECRS – Emergency Cost Recovery Surcharge

ניתן להגדיר היטל זה כהיטל תפעול במזג אוויר גרוע, כמו תנאי מזג אוויר גרועים הגורמים לעלייה משמעותית בעלויות ההובלה, התפעול של אוניות וכו'.

© כל הזכויות שמורות לזאב תלם

אין להעתיק, לשנות, לפרסם, לשרד, להעביר, למכור, להפיץ או לעשות שימוש מסחרי או אחר כלשהו, בתוכן המאמר או חלק ממנו אלא בהיתר מפורש ובכתב מזאב תלם.

המידע במאמר זה הוא לצרכי מידע בלבד ואינו בא להחליף כל מידע ו/או פרסום רשמי. על זאב תלם לא תחול כל אחריות, ישירה או עקיפה עקב טעויות או נזקים העלולים להיגרם כתוצאה משימוש במידע המופיע במאמר זה.

GRI – General Rate Increase

GRI הוא לא היטל. הוא מציין עליית תעריפים כללית.

HLA - Heavy-Lift Additiona

היטל, המוטל כאשר המשקל של מטען בודד עולה על תקן מסוים (התקן שצוין על ידי משלחים או בעלי אוניות שונים), דורש ציוד מיוחד (כגון מנופים או מלגזות מיוחדות) או פעולות מיוחדות (כגון צורך בריפוד, חומרי חיזוק וקשירה או חיזוק ידני). במקרים כאלה נגבה תשלום נוסף כדי לפצות על עלות הפעולה המוגדלת, אם פעולת ההעמסה והפריקה קשה, או אם נדרש טיפול מיוחד על אחסון הספינה.

בדרך כלל, עודף משקל מוגדר כמעל 14 טון למכולה 20 רגל. בחלק מחברות הספנות מדובר במשקל שמעל 12 טון למכולה 20 רגל. תוספת משקל עודף נגבית בהתאם למשקל, ככל שהמשקל גבוה יותר, התוספת גבוהה יותר.

היטל זה נקרא לעתים גם Over Weight Surcharge

ISPS - International Ship and Port Facility Security

היטל ביטחון. נקבע על ידי חברות הספנות והתעופה. בהובלה ימית נקרא גם ISPS. בהובלה ימית מדובר על קוד בינ"ל שמגדיר את נהלי הבטיחות בנמלים.

LLA – Long Length Additional

היטל אורך חריג הנקרא גם Over Length Additional או Surcharge for Over Length, מוטל כאשר אורך אריזה מסוימת חורג מסטנדרט מסוים ודורש ציוד מיוחד או סעולה מיוחדת. ייתכן גם ויש קושי מיוחד בטעינה ובפריקה. מדובר בתשלום נוסף שנגבה כדי לפצות על עלות הפעולה המוגדלת. בדרך כלל ההיטל נגבה על מעל 9 מטר ועל מטענים מכולות ההיטל נגבה על מעל 6 מטר והתעריף עולה בהתאם לאורך.

ORC – Original Receiving Charge

זהו היטל שמוטל בנוסף להיטל THC ודומה לו. ההיטל הזה נהוג רק בנמלים בדרום סין, בעיקר בנמל Guangdong. בנמלים אלה מוטל אחד מהשניים – או ORC או THC. הוא נהוג במטענים אשר מובלים מנמלי דרום סין ליעדים בצפון אמריקה, מרכז ודרום אמריקה, אירופה וצפון אפריקה. עבור יעדים אחרים נגבה בדרך כלל היטל THC.

PTF – Panama Canal Transit Fee

השם המלא של PTF הוא Panama Canal Transit Fee, שזוהה להיטל תעלת סואץ. חברות הספנות במזרח הרחוק ובמערב למזרח ארצות הברית צריכות בדרך כלל לעבור בתעלת פנמה, צריכות לשלם סכום מסוים של דמי ניווט לרשויות התעלה כאשר הספינות עוברות בתעלת פנמה.

PCS – Port Congestion Surcharge

היטל צפיפות. לעתים ההיטל הזה נקרא גם היטל גודש. כאשר הנמל עמוס או עמוס במיוחד, זמן ההמתנה ומשך האונייה יתארכו, וייתכן שזמן ההמתנה של חברת הספנות יעלו, עובדה שתגרום להטלת היטל האמור לפצות על הוצאות אלה. ההיטל מוטל כתוצאה מהמתנת יתר של אניות בנמלים בהם קצב העבודה לא מתאים לכמויות המטענים ובהכרח נגרמים הפסדים לבעלי האניות. חברות הספנות נוהגות להטיל היטל צפיפות על מנת לפצות את עצמן על הפסד זה.

© כל הזכויות שמורות לזאב תלם

אין להעתיק, לשנות, לפרסם, לשרד, להעביר, למכור, להפיץ או לעשות שימוש מסחרי או אחר כלשהו, בתוכן המאמר או חלק ממנו אלא בהיתר מפורש ובכתב מזאב תלם.

המידע במאמר זה הוא לצרכי מידע בלבד ואינו בא להחליף כל מידע ו/או פרסום רשמי. על זאב תלם לא תחול כל אחריות, ישירה או עקיפה עקב טעויות או נזקים העלולים להיגרם כתוצאה משימוש במידע המופיע במאמר זה.

PSS – Peak Season Surcharge

השם המקובל בעברית להיטל זה הוא "היטל שיא עונה". מדובר בהיטל אשר נגבה בעונות שיא כמו לקראת חג המולד, או ראש השנה.

SCS – Suez Canal Surcharge

במקרים של הובלה ימית מאסיה, אוקיאניה, מזרח אפריקה ואזורים נוספים לאירופה יש צורך לעבור דרך תעלת סואץ. במקרה כזה חברת הספנות צריכה לשלם סכום מסוים של דמי ניווט לרשויות התעלה.

THC – Terminal Handling Charge

זהו ההיטל היחיד שמשולם הן במדינת המוצא והן במדינת היעד. כאשר משולם במדינת המוצא, ידוע כ- DTHC – Origin Terminal Handling Charge. כאשר משולם במדינת היעד, ידוע כ- DTHC – Destination Terminal Handling Charge.

לעתים קרובות עולה השאלה מי מהצדדים אמור לשלם את ההיטל הזה. לפי דעתי החלוקה היא כזו:

בשימוש ב-EXW	הקונה משלם את שני סוגי ה-THC
בשימוש ב-FCA	הקונה משלם את שני סוגי ה-THC
בשימוש ב-CIP, CPT	כל אחד מהצדדים משלם את ה-THC שלו
בשימוש בקבוצה D	המוכר משלם את שני סוגי ה-THC

ההיטל נקרא גם CSC – Container Service Charge והוא בא על מנת לחסות הוצאות של חברות הספנות עבור טיפול במכולות במסוף המכולות לפני העלאה על סיפונה של כלי שיט במדינת היצוא ולאחר הפריקה בנמל היבוא.

WR – War Risk

היטל סיכוני מלחמה. היטל אשר נועד לפצות את בעל האנייה בגין תשלום פרמיית ביטוח גבוהה עבור ביטוח אנייה הנכנסת לאזור הנתון במצב מלחמתי.

Winter Surcharge

היטל חורף מוטל על כל המכולות לכיסוי עלויות נוספות הקשורות לשירות הנמל עקב מזג אוויר קשה, הגבלות שירות, תנאי קרח וכו'. תוספת זו תקפה רק בתקופת חורף.

רשימת ההיטלים

BAF	Bunker Adjustment Factor	
BAS	Basic Ocean Freight	מחיר ההובלה הבסיסי
BSRA	Basic Service Rate Additional	
CAS	Currency Adjustment Surcharge	היטל שערי מטבע
CAF	Currency Adjustment Factor	היטל שערי מטבע
CIC	Container Imbalance Charge	היטל תוספת לחוסר איזון במכולות
CIS	Container Imbalance Surcharge	היטל תוספת לחוסר איזון במכולות
CSC	Container Service Charges	ע"ע THC
EBS	Emergency Bunker Surcharge	היטל דלק דל גופרית
DTHC	Destination Terminal Handling Charge	מי ניטול נמלי במדינת היעד
ECRS	Emergency Cost Recovery Surcharge	היטל תוספת עלות חירום
FAF	Fuel Adjustment Factor	היטל דלק

© כל הזכויות שמורות לזאב תלם

אין להעתיק, לשנות, לפרסם, לשרד, להעביר, למכור, להפיץ או לעשות שימוש מסחרי או אחר כלשהו, בתוכן המאמר או חלק ממנו אלא בהיתר מפורש ובכתב מזאב תלם.

המידע במאמר זה הוא לצרכי מידע בלבד ואינו בא להחליף כל מידע ו/או פרסום רשמי. על זאב תלם לא תחול כל אחריות, ישירה או עקיפה עקב טעויות או נזקים העלולים להיגרם כתוצאה משימוש במידע המופיע במאמר זה.

זאב תלם

מסחר בינלאומי • ייעוץ • לוחי מקצועי • הדרכה

GRI	General Rate Increase	עליית תעריפים כללית
HLA	Heavy Lift Additiona	היטל משקל
HWT	Heavy Weight Charge	היטל משקל
ISPS	International Ship and Port Facility Security	היטל ביטחון
LLA	Long Length Additional	היטל אורך חריג
ORC	Original Receiving Charge	
OTHC	Origin Terminal Handling Charge	דמי ניטול נמלי במדינת המוצא
PCS	Port Congestion Surcharge	היטל צפיפות (היטל גודש)
PSS	Peak Season Surcharge	היטל שיא עונה
PTF	Panama Canal Transit Fee	היטל תעלת פנמה
SCS	Suez Canal Surcharge	היטל תעלת סואץ
THC	Terminal Handling Charge	דמי ניטול נמלי
WR	War Risk	היטל סיכוני מלחמה
	Winter Surcharge	היטל חורף

© כל הזכויות שמורות לזאב תלם

אין להעתיק, לשנות, לפרסם, לשדר, להעביר, למכור, להפיץ או לעשות שימוש מסחרי או אחר כלשהו, בתוכן המאמר או חלק ממנו אלא בהיתר מפורש ובכתב מזאב תלם.

המידע במאמר זה הוא לצרכי מידע בלבד ואינו בא להחליף כל מידע ו/או פרסום רשמי. על זאב תלם לא תחול כל אחריות, ישירה או עקיפה עקב טעויות או נזקים העלולים להיגרם כתוצאה משימוש במידע המופיע במאמר זה.